Peter Seipel in memoriam

Peter Seipel var född den 25 juni 1939 och avled den 23 mars 2025. Han sörjes närmast av hustrun Bie, barn och barnbarn.

Peter Seipel måste redan som nybliven jur.kand. (och fil.kand.) vid mitten av 1960-talet ha haft en glasklar blick för alla de rättsligt mångfacetterade förhållanden som knöt sig till fenomenet ”automatisk databehandling”, ADB, dess potentiella kraft som en omdanande faktor i rättsväsendet och som forskningsämne inom rättsvetenskapen. Hos honom föddes nämligen tidigt vad som sedermera skulle utvecklas till etablerandet av ämnet rättsinformatik, långt innan just någon ens kunde ana innebörden av detsamma; han insåg alltså betydelsen av en informationsteknologi i vardande och förstod att tekniken skulle medföra långtgående juridiska konsekvenser.

Han kom efterhand att erbjuda en medvetenhet och förståelse för de många rättsskyddsfrågor som anknöt till ADB, bland annat vad gäller immateriella ensamrätter och integritets- och personskydd och förebådade därmed konturerna hos sådant som sedermera skulle omfattas av det så kallade informationssamhällets juridik. Det kan nämnas att hans i och för sig ganska korta artikel i NIR 4/1969, *Patentskydd för datorprogram*, med precision satte en agenda för programvarornas position bland ensamrättigheter, hållbar över tid skulle det visa sig, och detta vid en tidpunkt när många alltjämt hade vaga föreställningar om vad som alls kunde förstås med en programvara, allra minst i någon rättslig mening.

Redan kring år 1968 tog han initiativet, jämte professor Jan Hellner, till att Arbetsgruppen för ADB och juridik inrättades vid Stockholms universitet — det lärosäte han var trogen hela sitt yrkesverksamma liv — något som skulle visa sig vara ett mycket framsynt steg. Arbetsgruppen blev världens första akademiska initiativ med denna inriktning och dess arbete skulle på avgörande vis bidra till att stockholmsfakulteten kom att ses som rikets främsta inom rättsinformatiken och rent av att Sverige under lång tid betraktades som ett föregångsland inom ämnet.

Arbetsgruppen ombildades år 1981 till Institutet för rättsinformatik, IRI, och blev då en mer renodlad forskningsorganisation med uppgift att befordra ett vetenskapligt studium främst av vad som då började benämnas rättsautomation och IT-rätt men också en rad andra av de områden som rättsinformatiken omfamnade, inte bara inom offentlig rätt och privaträtt. Peter ledde verksamheterna såväl i Arbetsgruppen som i IRI under många år. Hans doktorsavhandling, ”Computing Law: Perspectives on a new Legal Discipline”, framlades år 1977 och får sägas ha etablerat ämnet rättsinformatik i Sverige. Helt logiskt blev han landets första professor i ämnet och kom att föra fram en lång rad doktorander till lyckosamma disputationer som befordrade ämnesområdets goda utveckling.

Från Peter Seipels penna rann under ett halvsekel en strid ström av skrifter och publikationer. Hans forskningsintressen och tematiska profil framträder rätt väl redan genom titlar till en del av sådana publikationer som alltjämt är accessibla, såsom: (1971) *Datorprogrammering — en upphovsrättslig undersökning av variationsvidd och bundenhet; (1974) ADB-försäkring; (1975) ADB och juridik — enproblemöversikt; (1976) Informationssystem för rättsväsendet; (1979) Databanker i juristutbildningen; (1982) Introduktion till rättsinformatiken*; (1983) *Offentlighetens begrepp; (1986) Elektronisk rättsinformation; (1986) Nordiska rättsdatabaser; (1988) ADB-upptagningars offentlighet; (1989) Datorer och juridik*; *(1990) Juristen och datorn*; (1990) *Datorn som*

rättskälla; (1990) Databasrätt; (1998) Klarar den svenska offentlighetsprincipen mötet med cyberrymden?; (2000) *Insynens gränser — allt eller intet?; (2006) Rätten och säkerheten i IT-samhället.*

Introduktion till rättsinformatiken, noterad ovan, en bok om ca 300 sidor, utkom i minst 8 upplagor under ca 25 år och var standardverket på området, inte bara som läromedel i juristutbildningen. År 2006, vid avgången från professuren i rättsinformatik, tillägnades Peter Seipel en gedigen festskrift.

Peter Seipel hade förmågan att kombinera sina många rättsvetenskapliga intressen med ett praktiskt handlag, en organisatorisk förmåga och en vilja att föra ut sakfrågorna till bedömning och diskussion inför offentligheten, något som tog sig uttryck bl.a. i att han sedan starten 1989 var ordförande i Stiftelsen för rättsinformation, ett organ som han också var initiativtagare till. Han var under en rad år också engagerad i regeringens IT-rättsliga observatorium och hade åtskilliga uppdrag åt Europarådet, OECD och EU. Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet har också kunnat åtnjuta nyss antydda färdigheter under Peter Seipels två perioder som fakultetens dekanus.

En rättsvetenskapens pionjär har gått ur tiden. Hans aldrig sinande engagemang, intresse för utvecklingsarbete, initiativförmåga och intellektuella skärpa är sådant vi ska minnas. I lika mån som hans varma persona.

Jan Rosén